

Ert datum:
2026-02-17

Datum:
2026-05-15

Er ref:
Fi2025/02401

Diarienummer:
UHM-2026-0074

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Enheten för offentlig upphandling
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
Ann Fryksdahl
ann.fryksdahl@regeringskansliet.se

Nya grindvaktssystem i LOV

Sammanfattning

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker väsentligen rapportens förslag till ändringar i LOV. Upphandlingsmyndigheten påtalar samtidigt i vissa avseenden hur utvecklingen kan fortsätta för att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i valfrihetssystem.

I några delar framför Upphandlingsmyndigheten att de föreslagna reglerna bör modifieras. Det gäller till exempel rätten att avsluta kontrakt oberoende av vilka villkor som tagits in i kontraktet, var regler om annonsers innehåll ska finnas, fristen att annonsera tio dagar innan ansökningsfönstret öppnas och innebörden av att beslut att avsluta kontrakt inte har retroaktiv verkan.

Synpunkter på rapporten

Allmänt

Upphandlingsmyndigheten har i sitt remissvar till Produktivitetskommissionens betänkanden redan aviserat att den ställer sig bakom de förslag som Konkurrensverket har redovisat i sin rapport. Upphandlingsmyndigheten framförde då att den tillstyrker vad Konkurrensverket framför i rapporten och därmed de förslag till ändringar av LOV som Konkurrensverket redovisat.¹ Remissvaret lämnades då i förhållande till förslaget från Produktivitetskommissionen att lagen (2008:962) om valfrihetssystem

¹ Se Upphandlingsmyndighetens remissvar *Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:29)* och *Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96)*, daterat 4 februari 2026, dnr UHM-2025-0367, s. 7.

Ert datum:
2026-02-17

Datum:
2026-05-15

Er ref:
Fi2025/02401

Diarienummer:
UHM-2026-0074

(LOV) revideras för att möjliggöra starkare grindvaktsfunktioner mot kriminella och oseriösa aktörer.² Upphandlingsmyndigheten står alltså bakom förslagen från Konkurrensverket. I detta remissvar framförs dock enligt nedan närmare synpunkter i särskilda delar.

Utformningen av ett förfarande med ansökningsfönster (avsnitt 6.1.2 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslagen förutom i följande del.

Upphandlingsmyndigheten anser att reglerna om innehållet i annonser och efterannonser ska finnas i upphandlingsförordningen (2016:1162), UF. Tillämpligheten av UF enligt dess 1 § bör därför kompletteras med angivande av LOV. Reglernas hierarkiska placering blir därmed motsvarande som för LOU, något som har den fördelen att regelverket blir mer enhetligt och lättnavigerat. En annan fördel är att det blir lättare att samlat se över och uppdatera reglerna om exempelvis annonsers innehåll om de alla finns i UF. Åtgärden att uppdatera UF i stället för att i enlighet med Konkurrensverkets förslag enbart uppdatera LOV kräver ingen ytterligare beredning som är omfattande.

I fråga om fristen för att annonsera tio dagar innan ansökningsfönstret öppnas, skulle reglernas konstruktion bli enklare om ansökningsfönstrets minimumtid förlängdes med tio dagar och annonseringsfristen togs bort.

Om Leverantörskontrollutredningens förslag inte genomförts bör de genomföras konsoliderat med Konkurrensverkets förslag (avsnitt 6.3.1 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten konstaterar att regeringen i lagstiftningsärendet som följt av Leverantörskontrollutredningen nu lagt fram sin proposition (prop. 2025/26:177) för lagändringar att träda i kraft till 1 juli 2026. Regeringen aviserar i propositionen att det kan finnas skäl att återkomma i de delar som Konkurrensverket behandlar i sin rapport.³ Upphandlingsmyndigheten tillstyrker att förslagen från Konkurrensverket i rapporten om möjligt genomförs konsoliderat med förslagen till följd av Leverantörskontrollutredningen.

Vissa utslutningsgrunder ska vara obligatoriska (avsnitt 6.3.2 i rapporten), Det ska införas ytterligare utslutningsgrunder i LOV (avsnitt 6.3.3 i rapporten) och Fler ska omfattas av kontroll mot utslutningsgrunderna (avsnitt 6.3.4 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslagen i sig.

Upphandlingsmyndigheten anser också att det skulle vara möjligt att gå ännu längre när det gäller kretsen av personer vars inflytande kan leda till utslutning. Givet hur organiserad brottslighet fungerar bör det inte bara vara behöriga personer utan alla personer som formellt eller faktiskt kontrollerar sökande som ingår i kretsen (se

² SOU 2025:96, s. 423.

³ Se Prop. 2025/26:177, s. 52.

Ert datum:
2026-02-17

Datum:
2026-05-15

Er ref:
Fi2025/02401

Diarienummer:
UHM-2026-0074

vidare nedan). Även om det inte framgår av lagens kulle vidare de myndigheter som tillämpar LOV kunna uppmanas att införa egna utslutningsgrunder. Upphandlingsmyndigheten kan också i den mån som resurserna tillåter det utveckla sitt stöd för sådana utslutningsgrunder. Det kan till exempel också bli fallet till följd av regeringsuppdraget till Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden.⁴

Upphandlingsmyndigheten får samtidigt i detta sammanhang hänvisa till sitt remissvar till Leverantörskontrollutredningen. I det remissvaret framfördes att det finns ett behov av att se över genomförandet av obligatoriska utslutningsgrunder rörande brott. Det noterades också att befintliga utslutningsgrunder som hänför sig till brott och betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter inte har utformats med utgångspunkt i en nationell kartläggning av vilka hänsyn som är relevanta, och rättsligt möjliga, att beakta för att motverka bland annat välfärdsbrottslighet och arbetslivskriminalitet. Enligt Upphandlingsmyndighetens uppfattning medger unionsrätten att medlemsstaterna i nationell rätt i viss utsträckning preciserar de utslutningsgrunder som anges i upphandlingsdirektiven och det står klart att det är tillåtet att göra frivilliga utslutningsgrunder obligatoriska. Det finns också ett visst utrymme att tillföra regelverket nationella utslutningsgrunder. Upphandlingsmyndigheten anser att det är angeläget med en översyn av regelverket med utgångspunkt i dessa perspektiv. I samband med detta bör även frågan om att utveckla och precisera bestämmelserna om vilka aktörer med anknytning till leverantören som ska och får kontrolleras vid tillämpning av de olika utslutningsgrunderna ses över. En sådan översyn bör avse såväl obligatoriska som fakultativa utslutningsgrunder.⁵

Det bör införas en ny bestämmelse om avslutande av kontrakt när en leverantör omfattas av utslutningsgrunderna eller förlorar relevanta tillstånd för att bedriva verksamheten (avsnitt 6.3.6 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten instämmer i bedömningen och tillstyrker förslagets huvudsakliga innehåll.

Andra stycket som ger myndigheten rätt att avsluta kontrakt oberoende av om det framgår av kontraktet får ses som alltför ingripande i det civilrättsliga förhållandet. Upphandlingsmyndigheten förespråkar därför i stället den motsvarande utformningen i LOU som föreskriver att upphandlande myndigheter måste ta in villkor i kontrakten som ger rätt att avsluta dem.

Sjunde stycket rörande retroaktiv verkan kan ges en tydligare utformning. Vad som är rättigheter och skyldigheter som uppstått till följd av kontraktet och i vilken mån som

⁴ Regeringen (Finansdepartementet), *Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden*, beslut den 18 december 2025, dnr Fi2025/02383.

⁵ Se Upphandlingsmyndighetens remissvar *En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43)*, daterat 12 december 2023, dnr UHM-2023-0170, s. 4.

Ert datum:
2026-02-17

Datum:
2026-05-15

Er ref:
Fi2025/02401

Diarienummer:
UHM-2026-0074

de består efter ett avslut kommer inte alltid att vara lätt att avgöra. Vad Konkurrensverket åsyftar bör vara att de leveranser som har beställts ska slutföras och kompenseras i enlighet med villkoren i kontraktet som om det inte avslutats. Ordalydelsen kan i så fall tydligare ta sikte på det.

Tillgång till förfrågningsunderlagen (avsnitt 6.4.2 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget.

Frågan kan dock ställas om kravet på att förfrågningsunderlaget ska finnas tillgängligt på den upphandlande myndighetens webbplats kan leda till att motsägelsefulla uppgifter ibland förekommer. Om underlaget publiceras både på den upphandlande myndighetens webbplats och på en annan aktörs webbplats i stället för att en enda publicering länkas uppkommer den risken. Vidare kommer visst dubbelarbete förekomma när publicering behövs i mer än en kanal.

Kontraktsvillkor som ska och får ställas ska förtydligas (avsnitt 6.4.3 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget.

Det kan visserligen noteras att det ofta är bättre att åstadkomma att goda kontraktsvillkor säkerställs genom verksamhetsutvecklingen i upphandlande myndigheter och med hjälp av centralt stöd, såsom det Upphandlingsmyndigheten kan tillhandahålla, än att ställa krav på kontraktsinnehåll i lagen. Mot bakgrund av syftet att utestänga kriminella och oseriösa aktörer kan det dock ses som motiverat om lagstiftaren skulle ta in kraven på villkor såsom Konkurrensverket föreslår.

En skyldighet att genomföra en fördjupad granskning (avsnitt 6.5.2 i rapporten)

Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget. Det kan tilläggas att liknande regler borde övervägas i LOU men att förhållandena på LOV-området, särskilt att frågan är om trepartsförhållande, också särskilt kan anses motivera en utökad granskningsplikt.

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Juristen Philip Lieff har varit föredragande. I handläggningen har också chefsjuristen Helene Molander och avdelningschefen Sofia Mårtensson deltagit.

Anja Clausin

Philip Lieff